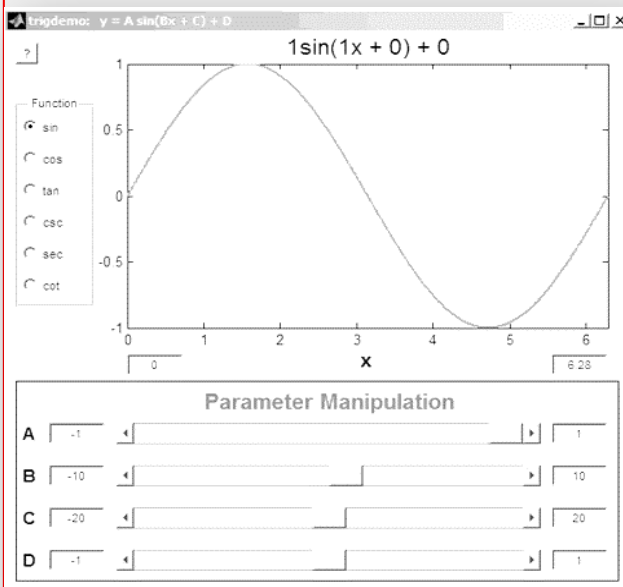

Počítačové aplikácie

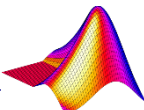
Pr.2 – Matice v MATLABe

1. roč. AES, LS 2018/19

Náplň

1. Vytváranie matíc a vektorov
2. Základné operácie s maticami a operácie s nimi
3. Indexovanie prvkov matíc
4. Riešenie sústav lineárnych algebraických rovníc

1. Operácie s maticami a vektormi

- Označovanie matíc a vektorov: $A(m, n)$ m – počet riadkov
 n – počet stĺpcov

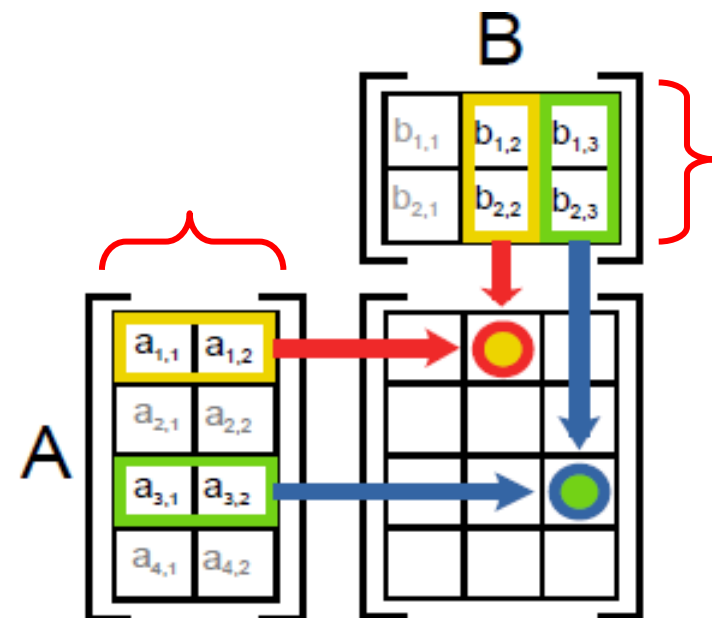
$A(i, j)$ – i tý riadok, j -tý stĺpec

$A(2, 3)$

1,1	1,2	1,3	1,4
2,1	2,2	2,3	2,4
3,1	3,2	3,3	3,4

1,1	1,2	1,3	1,4

1,1
2,1
3,1

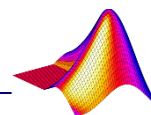
Násobenie matíc: $A * B$

$$A_{m \times n} * B_{p \times q} = C_{m \times q}$$

iba keď $n = p$ (vnútorné rozmery)

Výsledná matica má rozmer $m \times q$ (tzv. vonkajšie rozmery)

Inverzia matice – iba pre štvorcovú maticu: $A \cdot A^{-1} = I$

1. Zadávanie matíc v MATLABe

1. Explicitným vymenovaním prvkov

- jednotlivé prvky v riadku sa oddeľujú čiarkou alebo medzerou
- jednotlivé stĺpce sa oddeľujú bodkočiarkou
- všetky prvky matice sú v hranatých zátvorkách

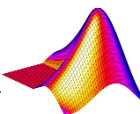
```
A = [16 3 2 13; 5 10 11 8; 9 6 7 12; 4 15 14 1]
```

```
A = [1 , 2 ; sqrt(5), 1+pi]; b = [2-3j 4*pi+2/(1+2i)];
```

```
x = [1,2,3,4,5;6,7,8,9,10]; - neprehľadný zápis, radšej bez ,
```

- Maticu možno zapísať aj nasledovne:

```
A = [16 3 2 13      ENTER
5 10 11 8          ENTER
9 6 7 12           ENTER
4 15 14 1]
```

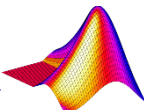

Zadávanie matíc v MATLABe

2. Vygenerovaním vektorov pomocou operátorov MATLABovských funkcií

a) Vytvorenie riadkového vektora

Konštrukcia poľa	Popis
$x = \text{prvy}:\text{posledny}$	Vytvorí vektor x začínajúci na prvy , krok je 1, končiaci posledny
$x = \text{prvy}:\text{prirastok}:\text{posledny}$	Vytvorí vektor x začínajúci na prvy , pričíta prirastok , končiaci posledny
$x = \text{linspace}(\text{prvy},\text{posledny},n)$	Vytvorí vektor x začínajúci na prvy , končiaci hodnotou posledny , pole obsahuje n prvkov
$x = \text{logspace}(\text{prvy},\text{posledny},n)$	Vytvorí riadkový vektor x začínajúci na 10^{prvy} , končí 10^{posledny} , pole obsahuje n prvkov

Zadávanie matíc v MATLABe

b) Generovanie obdĺžnikových matíc pomocou funkcií:

`zeros(m,n)` – matica núl: $A = \text{zeros}(3,4)$

`ones(m,n)` – matica jednotiek: $B = \text{ones}(4,3)$

`eye(m,n)` – diagonálna jednotková matica: $C = \text{eye}(4,4)$

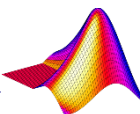
`diag([1 2 3 4 5])` – matica s príslušným vektorom na diagonále

`diag(1:5)` – iný zápis. Porovnaj tiež zápis $D = \text{diag}(M)$

`rand(m,n)` – matica náhodných čísiel z intervalu (0; 1)
s rovnomerným rozdelením, interval možno
zväčšiť násobením, napr. $10 * \text{rand}(m,n)$

$a + (b - a) * \text{rand}(5,1)$ – stĺpcový vektor náhod.čísiel $\in (a; b)$

`magic(n)` – magický štvorec (platí pre $n \geq 3$), čísla: 1 až n^2

Zadávanie matíc v MATLABe

b) Generovanie štvorcových matíc. Pre štvorcovú maticu $m = n$, písať: `zeros(n)`, `ones(n)`, `diag(n)`, `rand(n)`, `randn(n)`,

c) Skladanie matíc

$$C = [0 \ 1; \ 3 \ -2; \ 4 \ 2]; \quad x = [8; \ -4; \ 1]; \quad G = [C \ x]$$

$$J = [1:4; \ 5:8; \ 9:12; \ 20 \ 0 \ 5 \ 4]; \quad K = [\text{diag}(1:4) \ J \ J' \ \text{zeros}(4)]$$

Pridanie ďalšieho prvku mimo rozmerov matice spôsobí rozšírenie matice (chýbajúce prvky sa doplnia nulami).

Napr.

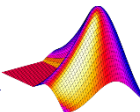
$$A = [1 \ 2; \ 8 \ 9]$$

$$A(3,4) = 5$$

$$A = \begin{bmatrix} 1 & 2 & 0 & 0 \\ 8 & 9 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 & 5 \end{bmatrix}$$

$B = [A \ r]$ pridá vektor r do matice A – rozšíri počet stĺpcov

$B = [A; \ r]$ pridá vektor r do matice A – rozšíri počet riadkov

Zadávanie matíc v MATLABe

d) Možnosti modifikácie matíc – napr.:

$F = 5 * \text{ones}(3,3)$

Ak $X = \text{rand}(1,5)$ – dáva $N = 0.6557 \ 0.0357 \ 0.8491 \ 0.9340 \ 0.6787$

$N = 10 * X$ – dáva $N = 6.5574 \ 0.3571 \ 8.4913 \ 9.3399 \ 6.7874$

$N = \text{fix}(10 * X)$ – dáva $N = 6 \ 0 \ 8 \ 9 \ 6$

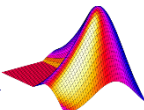
$N = \text{ceil}(10 * X)$ – dáva $N = 7 \ 1 \ 9 \ 10 \ 7$

$N = \text{round}(10 * X)$ – dáva $N = 7 \ 0 \ 8 \ 9 \ 7$

Transponovaná matica: vytvoríme pomocou apostrofu: A'

- v obdĺžnikovej matici zameníme riadky za stĺpce
- vo štvorcovej matici otočíme okolo hlavnej diagonály

Pozn: takto vieme vytvoriť riadkový vektor zo stĺpcového

2. Indexovanie prvkov matíc

Vytvorte $A = \text{magic}(4)$

$A(2:4, 1:2)$ – znamená vytvorenie submatice obsahujúcej prvky
2. až 4. riadku (2:4) a prvého až druhého stĺpca (1:2)

$A(:, \text{end})$ – posledný stĺpec matice, $A(\text{end}, :)$ – posledný riadok

$A(3, :)$ – tretí riadok

$A(A > 13)$ – výpis prvkov, splňujúcich dané kritérium

$A(:, [2, 4]) = []$ – vymazanie 2. a 4. stĺpca, nová matica rozmeru 4x2

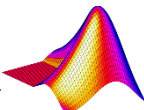
$A(:, [2, 3]) = [1]$ – prvky každého riadku 2. a 3. stĺpca prepíše jednotkami

$A(:, 4:-1:1)$ – prehadzovanie stĺpcov matice

$A(:)$ – výpis všetkých prvkov vo forme stĺpcového vektora

$A > 13$ – na miestach prvkov matice, splňujúcich dané
kritérium budú v novej matici hodnoty 1

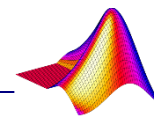
$\text{sum}(A > 13)$ – stĺpce matice, splňujúce podmienku (bude tam 1)

3. Operácie s poľami (maticami)

1) Klasické maticové operácie

1. Sčítavanie, odčítavanie: rovnaké rozmery matic
 $A + B$
2. Násobenie matic: počet stĺpcov prvej matice =
počtu riadkov druhej matice
 $A * B$
3. „Delenie matic: len symbolicky!, **v matematike neexistuje**
tu ide o inverziu matice. Inverziu zapisujeme $\text{inv}(A)$
 $x = A/B$ porovnaj: $A \backslash B$ šikmá čiara smeruje k inverzii
4. Umocňovanie matice:
 A^b – **exponent musí byť skalár**
5. Transpozícia matice (zámena riadkov za stĺpce)
 A' transponovaná matica porovnaj: $(A')'$

3. Operácie s poľami

2) Rozmery matíc a vektorov

help matfun

`[r,s] = size(A)` – rozmery matice (očakávame 2 čísla, preto [ ] vľavo

`b = length (1:6)` – dĺžka vektora

Použitie funkcií `max`, `min`, `sum` pre matice:

`A = magic(4)`

$$A = \begin{bmatrix} 16 & 2 & 3 & 13 \\ 5 & 11 & 10 & 8 \\ 9 & 7 & 6 & 12 \\ 4 & 14 & 15 & 1 \end{bmatrix}$$

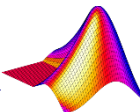
`B = max(A)` dáva `B = 16 14 15 13` – max. prvky v každom stĺpci

`B = max(A')` dáva `B = 16 11 12 15` – max. prvky v každom riadku

podobne platí pre `min`

`C = sum (A)` dáva súčet v každom stĺpci

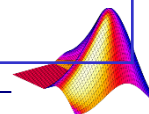
`D = sum(A')` dáva súčet v každom riadku

Operácie s poľami

2. Operácie s vektormi, operácie prvok po prvku

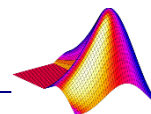
Operácia	Dáta $a=[a_1 \ a_2 \ ... \ a_n]$, $b=[b_1 \ b_2 \ ... \ b_n]$, c –skalár
Skalárny súčet	$a+c=[a_1+c \ a_2+c \ ... \ a_n+c]$
Skalárny súčin	$a*c=[a_1*c \ a_2*c \ ... \ a_n*c]$
Pole – sčítavanie	$a+b=[a_1+b_1 \ a_2+b_2 \ ... \ a_n+b_n]$
Pole – násobenie	$a.*b=[a_1*b_1 \ a_2*b_2 \ ... \ a_n*b_n]$
Pole – delenie zľava, sprava	$a.\backslash b=[a_1\backslash b_1 \ a_2\backslash b_2 \ ... \ a_n\backslash b_n]$, $a./b=[a_1/b_1 \ a_2/b_2 \ ... \ a_n/b_n]$
Pole – umocňovanie	$a.^c=[a_1^c \ a_2^c \ ... \ a_n^c]$ $c.^a=[c^a_1 \ c^a_2 \ ... \ c^a_n]$ $a.^b=[a_1^b_1 \ a_2^b_2 \ ... \ a_n^b_n]$

Operácie s poľami

Príklady na operácie typu prvok po prvku

■ *	Násobenie poľí	$A * B$	$[3,5] .* [4,8] = [12,40]$
■ /	Delenie prvkov poľa sprava	$A ./ B$	$[2,5] ./ [4,8] = [2/4, 5/8]$
■ \	Delenie prvkov poľa zľava	$A .\ B$	$[2,5] .\ [4,8] = [4/2, 8/5]$
■ ^	Umocnenie poľa na exponent	$A.^B$	$[3,5] .^ 2 = [9,25]$ $2 .^ [3,5] = [8,32]$ $[3,5] .^ [2,4] = [9,625]$
+	Pridanie skalára k poľu	$A + c$	$[6,3] + 2 = [8,5]$
-	Odčítanie skalára od poľa	$A - c$	$[8,3] - 5 = [3,-2]$
+	Sčítanie poľí	$A + B$	$[6,5] + [4,8] = [10,13]$
-	Odčítanie poľí	$A - B$	$[6,5] - [4,8] = [2,-3]$

Operácie s poľami

Operácie prvok po prvku s maticami

$$A = [1 \ 2 \ 3; 4 \ 5 \ 6; 7 \ 8 \ 0]$$

A =

1	2	3
4	5	6
7	8	0

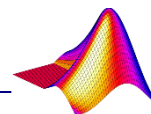
Dostávame rozdielne výsledky:

$A * A =$

30	36	15
66	81	42
39	54	69

$A .* A =$

1	4	9
16	25	36
49	64	0

4. Riešenie sústav lineárnych algebraických rovníc

1) Riešenie pomocou inverznej matice

$A x = b$ odkiaľ $x = A^{-1}b$ kde x – vektor neznámych

`>> x = A \ b`

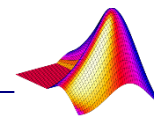
b – vektor pravej strany

alebo `>> x = inv(A)*b`

$x A = b$ odkiaľ $x = b A^{-1}$

`>> x = b/A`

alebo `>> x = b*inv(A)`

Linky, doporučená literatura

- **MATLAB® Primer**

https://www.mathworks.com/help/pdf_doc/matlab/getstart.pdf

- **Matrices and Arrays**

https://www.mathworks.com/help/matlab/learn_matlab/matrices-and-arrays.html

- **Array Indexing**

https://www.mathworks.com/help/matlab/learn_matlab/array-indexing.html

- **Workspace Variables**

https://www.mathworks.com/help/matlab/learn_matlab/workspace.html

